

Nr 123.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till Krigsrätterna: Avlöningar, m. m.; given Stockholms slott den 23 februari 1945.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Thorwald Bergquist.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 23 februari 1945.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, BERGQUIST, DOMÖ, EWERLÖF, RUBBESTAD, OHLIN, ERLANDER, DANIELSON, ANDRÉN.

Efter gemensam beredning med cheferna för försvars- och finansdepartementen anför chefen för justitiedepartementet, statsrådet Bergquist.

Vid anmälan den 4 januari 1945 av de frågor, som tillhöra regleringen för budgetåret 1945/46 av utgifterna under riksstatens andra huvudtitel, omförmäldes under punkterna (26) och (27) anslagsbehovet för regements- och stationskrigsrätterna samt de särskilda krigsrätterna eller sålunda de för fredsförhållanden avsedda Krigsrätterna. Jag erinrade därvid om att de för delta anslagsbehov i gällande riksstat uppförda två förslagsanslagen, Krigsrätterna: Avlöningar och Krigsrätterna: Omkostnader, tillkommit genom att

1942 års riksdag bifallit ett av Kungl. Maj:t med hänsyn till den efter krigsutbrottet inträdda starka ökningen av krigsrätternas arbetsbörla framlagt förslag till omreglering av den civila krigsrättspersonalens arvoden och övriga förmåner, innebärande väsentliga förbättringar i sådant hänseende (prop. nr 269; r. skr. nr 403).

Anslagen utgingo för budgetåret 1942/43 med 279 500 kronor resp. 30 000 kronor. I propositionen nr 269/1942 uttalades, att det icke då kunde avgöras, i vad mån de föreslagna arvodena borde utgå jämväl under efterföljande budgetår, utan att arvodesfrågan måste bedömas efter de växlande förhållandena och att sålunda till följande års riksdag borde företagas en omprövning av arvodena, grundad på ytterligare ett års erfarenheter och på fullständigare statistiskt material än det som i propositionen kunnat förbringas. I anslutning till detta uttalande verkställdes vid såväl 1943 som 1944 års riksdagar en omprövning av arvodesbeloppen, vilket ledde till att anslaget till Krigsrätterna: Avlöningar höjdes till 326 500 kronor för budgetåret 1943/44 (prop. nr 218; r. skr. nr 253) och till 363 600 kronor för innevarande budgetår (prop. nr 165; r. skr. nr 263). Anslaget till Krigsrätterna: Omkostnader har däremot bibehållits vid det ursprungliga beloppet.

Det förutsattes att jämväl till 1945 års riksdag skulle ske en förnyad omprövning av arvodena med ledning av de ytterligare erfarenheter som till dess kunde vinnas (prop. nr 165/1944 s. 11). Under hänvisning härtill framhöll jag i statsrådsprotokollet för den 4 januari 1945, att förslag i ämnet borde i särskild proposition föreläggas riksdagen så snart rättsstatistiska uppgifter för år 1944 inkommit och blivit föremål för bearbetning. Ehuru under alla förhållanden en viss förändring av anslagets storlek komme att bli erforderlig med hänsyn till den fortgående utbyggnaden av försvarsorganisationen, syntes anslaget till Krigsrätterna: Avlöningar, i avbidan på nämnda proposition, böra upptagas med ett beräknat belopp, motsvarande det nuvarande anslaget, 363 600 kronor. Jämväl anslaget till Krigsrätterna: Omkostnader syntes tillsvärdare kunna beräknas till samma belopp som det nu utgående eller 30 000 kronor. I enlighet härmed föreslog Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1945/46 beräkna ifrågavarande två anslag på sätt jag angivit.

Sedan berörda statistiska material numera inkommit och från försvarsdepartementet erhållits erforderliga uppgifter angående den fortsatta utbyggnaden och organisationen av landets försvarskrafter, får jag underställa Kungl. Maj:t ifrågavarande anslagsbehov. Härvid har jag jämväl att anmäla en av krigsdomaren, auditören och krigsfiskalen vid Västmanlands flygflottiljs krigsrätt i skrivelse den 1 november 1944 gjord framställning om förhöjda arvoden.

1. Krigsrätterna: Avlöningar, förslagsanslag.

I propositionen nr 269 till 1942 års riksdag lämnades å s. 2—9 en kortfattad redogörelse för de ifrågavarande krigsrätternas organisation samt

den civila personalens tjänsteåligganden och dåvarande avlöningsförhållanden. Det torde ej vara nödigt att här lämna några uppgifter i dessa hänseenden, utan torde därutinnan få hänvisas till nämnda redogörelse.

Ej heller torde vara erforderligt att här närmare beröra innebörden av den från och med budgetåret 1942/43 genomförda förbättringen av den civila krigsrättspersonalens förmåner samt de framställningar och övriga förhållanden, som legat till grund för densamma. En sammanfattande redogörelse härför återfinnes i propositionen nr 218 (s. 3—8) till 1943 års riksdag, vartill jag tillåter mig hänvisa. Sistnämnda proposition redovisar jämväl (s. 8—13) de framställningar om ytterligare förbättring i avlöningsförmånerna för ifrågavarande personal, som gjorts av föreningarna Sveriges krigsdomare och auditörer samt Sveriges krigsfiskaler och vilka framställningar i avseende i krigsdomare vunno visst beaktande i samma proposition. Även härutinnan torde jag få hänvisa till propositionen. De arvodesförhöjningar slutligen, som i fråga om ett begränsat antal befattningshavare kommo till stånd vid 1944 års riksdag, föranleddes — där de ej voro betingade av krigsdomstolsorganisationens utbyggnad — av att jämväl för år 1943 i fråga om vissa krigsrätter redovisades en stark ökning av arbetsbördan. I detta avseende hänvisar jag till den senast i ämnet avlätna propositionen nr 165/1944 (s. 9—11).

I förut omnämnda skrivelse av den 1 november 1944 hava krigsdomaren, auditören och krigsfiskalen vid Västmanlands flygflottiljs krigsrätt hemställt, att — sedan genom kungörelse den 26 januari 1943 (nr 71) flygvapnets centrala skolor förklarats skola lyda under flygflottiljens krigsrätt — arvodena åt dem måtte beräknas till belopp motsvarande vad som utgår till befattningshavare vid krigsrätter, som handlagga mål från två flygflottiljer.

Till komplettering av det rättsstatistiska material, som redovisats i propositionerna nr 269/1942, 218/1943 och 165/1944, har genom justitiedepartementets försorg införskaffats viss ytterligare utredning rörande arbetsbördan vid krigsrätterna.

Den sålunda erhållna utredningen avser verksamheten vid *regements- och stationskrigsrätterna* under år 1944 och utvisar för samtliga förband jämväl antalet disciplinmål, vari auditörerna under samma år avgivit yttranden. Utredningen innefattar även uppgifter angående det antal ärenden, vari auditören enligt lagen den 9 juni 1944 (nr 292) angående behörighet för militär befälhavare att ålägga ersättningsskyldighet, vilken lag trädde i kraft den 1 juli 1944, haft att under året avgiva yttranden. Till jämförelse mellan krigsrättspersonalens arbetsbörda under åren 1941—1944 har uppgjorts en sammanställning, vari upptagits dels de genom den nya utredningen framkomna siffrorna och dels, i den mån uppgifter härom föreligga, motsvarande siffror för åren 1941—1943 (Bil. A). Sammanställningen utvisar att antalet krigsrättssammanträden i förhållande till år 1943 varit i det närmaste oförändrat. Däremot har antalet vid krigsrätterna handlagda mål och ärenden, vilket under år 1942 undergick en avsevärd ökning och ytterligare stegrades under år 1943, under år 1944 återförts till i stort sett 1942 års nivå. Beräffande antalet mål och ärenden (de sistnämnda huvudsakligen s. k. undersökningsmål) be-

löper sig minskningen, sammanlagt 2 549 mål och ärenden, med ungefär 70 procent å ordinarie förband och 30 procent å underställda förband. Till den del arbetsbördan beror på mål och ärenden från underställda förband är den i förevarande sammanhang av mindre intresse. För behandlingen av sådana mål och ärenden utgår nämligen särskild ersättning, som genom den år 1942 genomförda arvodesregleringen förhöjts till av krigsdomar- och auditörsföreningen föreslagna belopp. Av betydelse för frågan om skäligheten av de fasta arvoden, om vilka nu är fråga, är därför endast antalet mål och ärenden från ordinarie förband. Deras antal har minskats från omkring 9 200 till omkring 7 400 eller således med omkring 20 procent. Minskningen har drabbat olika krigsrätter i mycket olika grad. I några fall har icke inträffat någon minskning, utan har antalet mål och ärenden i stället ökat, dock i regel ej i någon mera avsevärd mån. Av en jämförelse mellan det statistiska primärmaterialet för åren 1943 och 1944 framgår vidare att antalet undersökningsmål minskat i vida högre grad än antalet brottmål. Sistnämnda mål ha nämligen nedgått med allenast cirka 450 eller 10 procent, under det att minskningen för undersökningsmålen uppgår till 1 350 eller 30 procent. I detta sammanhang bör emellertid observeras att antalet ärenden, vari med stöd av den nya lagstiftningen i ämnet ersättningsskyldighet ålagts genom beslut av militär befälhavare, utgör 1 237 eller sålunda obetydligt mindre än det antal varmed undersökningsmålen minskat. Vad beträffar disciplinmålen — i fråga om vilka föreligger jämförelsematerial endast från åren 1942—1944 — har under sistnämnda år framträtt en tendens till nedgång i desammas antal. Detta är emellertid fortfarande så stort — sammanlagt cirka 10 200 mål — att auditörerna vid de mera arbetstyngda krigsrätterna vid sidan om sin befattning med krigsrättsmålen alltjämt måste ägna avsevärd tid åt avgivandet av yttranden i disciplinmål.

Liksom under de närmast föregående åren har även under innevarande budgetår blivit nödvändigt att befria vissa auditörer från en del av arbetet och lägga detta på särskilt förordnad vikarie. Därvid har den ordinarie auditören som regel fått avstå en del av sina avlöningsförmåner, under det att den partiella vikarien erhållit ersättning efter samma grunder som gälla för tjänstgöring i särskild krigsrätt.

Med hänsyn till att den civila personalen vid de *särskilda krigsrätterna* åtnjuter ersättning för krigsrättssammanträde och, i viss mån, efter antalet därvid handlagda mål har icke ansetts erforderligt att införskaffa någon statistik rörande arbetsbördan vid dessa krigsrätter.

Departements-
chefen.

Såsom framgår av de senast införskaffade uppgifterna rörande arbetsbördan vid regements- och stationskrigsrätterna, har den alltsedan krigsutbrottet 1939 konstaterade stegringen av antalet mål och ärenden under år 1944 upphört och förbytt i en viss, procentuellt sett rätt markerad nedgång. Antalet mål och ärenden, som sistnämnda år handlagts vid krigsrätt, översteg nämligen endast obetydligt det som redovisats för år 1942. Detta innebär, såsom förut angivits, så vitt angår ordinarie förband, en nedgång med omkring 20 procent i förhållande till 1943 års motsvarande siffror. Såsom likaledes förut om-

nämnts, faller minskningen till huvudsaklig del å de s. k. undersökningsmålen. Den avlastning, som sålunda inträtt i krigsrätternas arbetsbörda, torde i det väsentliga få tillskrivas verkningarna av den nya lagen om behörighet för militär befälhavare att ålägga ersättningskyldighet. Detta framgår därav att de ärenden, vari befälhavare ådömt ersättningskyldighet, uppgå till i det närmaste samma antal som det, varmed undersökningsmålen nedgått. Antalet mål, vari befälhavare ålagt disciplinstraff, har under år 1944, ehuru något understigande 1943 års siffra, alltjämt varit högre än år 1942. Tages alltså hänsyn till samtliga faktorer som inverka på arbetsbördan för den civila personalen vid krigsrätterna — det åligger auditor att i de av befälhavare handlagda ersättningsärendena och disciplinmålen avgiva yttranden — torde man, oaktat den inträdda nedgången i de vid *krigsrätt* handlagda målens antal, kunna säga att under år 1944 arbetsbördan i sin helhet undergått endast obetydlig minskning i förhållande till närmast föregående år.

Fråga är nu huruvida den inträdda minskningen bör giva anledning till någon allmän nedsättning av de fasta arvoden till den civila krigsrättspersonalen; någon förhöjning av dessa arvoden kan uppenbarligen icke ifrågakomma. Av betydelse för bedömandet av detta spörsmål är, huruvida minskningen kan väntas fortsätta även under kommande budgetår. Detta är givetvis omöjligt att med säkerhet nu bedöma. Kan den militära beredskapen mera avsevärt lättas, förefaller sannolikt att så kommer att bli fallet. En avveckling av den militära beredskapen torde emellertid närmast medföra, att antalet mål och ärenden från s. k. underställda förband, till vilka beredskapsförbanden i allmänhet höra, kommer att nedgå. Då särskild ersättning utgår för handläggning vid regements- eller stationskrigsrätt av dylika mål och ärenden, minskas, i händelse antydda utveckling skulle inträda, gottgörelsen till krigsrättspersonalen automatiskt. För frågan om bedömande av de fasta arvodenas lämpliga storlek under instundande budgetår har sålunda den militära beredskapens blivande omfattning icke utslagsgivande betydelse. Att på angivna grund företaga en allmän nedskärning av de fasta arvoden synes alltså icke böra ifrågakomma. Ej heller synes anledning föreligga att med hänsyn till den konstaterade nedåtgående tendensen i senaste årets arbetsbörda vidtaga en dylik nedsättning i samma arvoden. Dessa äro nu i stort sett avvägda med hänsyn till den arbetsbörda vid krigsrätterna som förelåg år 1942, och denna arbetsbörda var, betraktad i sin helhet, lägre än den som förefanns under det senast förflutna året. Endast i de fall där vederbörande befattningshavare så sent som vid 1944 års riksdag — med anledning av under år 1943 inträdd avsevärd ökning av arbetsbördan — fått sitt arvode förhöjt, synes böra undersökas, huruvida arvodet skäligen bör återföras till det belopp som förut utgick.

En dylik undersökning ger i fråga om krigsdomarna vid handen, att på grund av den nu inträdda minskningen i arbetsbördan arvodesnedsättning torde böra ske för de krigsdomare som tjänstgöra i krigsrätterna vid 1) Smålands artilleriregemente, 2) Karlskrona örlogsstation och Karlskrona kust-

artilleriregemente, 3) Hallands regemente och Hallands flygflottilj, 4) Göta artilleriregemente och Göta flygflottilj, 5) Livregementets grenadjärer samt 6) Västerbottens regemente och Norrlands dragonregemente. För var och en av nämnda krigsdomare synes arvodet böra sänkas med 300 kronor eller samma belopp, varmed förhöjning skedde år 1944. Detta innebär en sammanlagd minskning av arvodessumman åt krigsdomare med 1 800 kronor. — Någon ändring i fråga om krigsdomarbefattningarna utan sammanhang med tillkomsten av nya truppförband eller ändrad förläggning av truppförband anser jag mig icke böra nu föreslå. Väl skulle arbetsbördan för de krigsdomare, en å vardera orten, som äro anställda vid de i Linköping, Skövde—Karlsborg och Boden förlagda truppförbanden, alltjämt kunna motivera en uppdelning av befattningarna på flera innehavare, men då vederbörande befattningshavare hittills visat sig kunna medhinna sina göromål, saknar jag tillsvidare anledning ifrågasätta någon ändring i nuvarande indelning. Jag förutsätter emellertid, att Kungl. Maj:t. därest uppdelning av någon av dessa tjänster skulle visa sig under kommande budgetår nödvändig, skall vara oförhindrad att vidtaga erforderliga organisationsändringar.

I fråga om auditörs- och krigsfiskalsbefattningarna finner jag icke anledning föreslå sänkning av några arvoden med hänsyn till arbetsbördans minskning. Däremot synes mig skäl föreligga att söka i görligaste mån inskränka omfattningen av de partiella ledigheter med helt eller delvis bibehållen avlöning, vilka det för beredande av lättnad i arbetsbördan hittills varit nödvändigt bevilja åtskilliga auditörer. — Någon ändring i fråga om auditörs- och krigsfiskaltjänsterna utan samband med nyuppsättning av truppförband har jag ej att föreslå. Väl ifrågasattes vid arvodesregleringen år 1942 ändrad organisation av auditörstjänsten i Boden, innebärande densammans uppdelning å två befattningar, och i propositionen nr 269/1942 framhölls att denna fråga borde bli föremål för fortsatt uppmärksamhet. Saken berördes även i propositionen nr 218/1943, därvid jag framhöll att med en eventuell uppdelning syntes böra anstå i avvaktan på utvecklingen under ytterligare ett år och de erfarenheter som därunder kunde vinnas. I propositionen nr 165/1944 återkom jag till frågan och anförde då, att auditören i Boden visserligen under år 1943, i likhet med under år 1942, åtnjutit ledighet från inemot hälften av de göromål, som eljest skulle åvilat honom, med särskild vikarie för samma göromåls förrättande, men att, då ledigheten finge anses hava varit betingad av rådande särskilda förhållanden samt arbetsbördan vid dessa krigsrätter, såsom framginge av de statistiska uppgifterna, under år 1943 icke undergått någon större ökning, det syntes mig alltjämt böra anstå med definitivt ställningstagande till denna organisationsfråga. Jämväl under år 1944 har det varit nödvändigt bevilja auditören i Boden befrielse från tjänstegöromålen i enahanda utsträckning som tidigare. Då, såsom de statistiska uppgifterna utvisa, arbetsbördan för denne befattningshavare alltjämt visar stigande tendens, tala onekligen starka skäl för att en uppdelning av auditörstjänsten i Boden å två tjänster åvägabringas. Av skäl

som jag tidigare anfört, synes det mig emellertid lämpligt att avvakta ytterligare erfarenhet, innan definitivt beslut i saken fattas.

Under budgetåret 1945/46 torde vissa förändringar beträffande försvarsorganisationen komma att äga rum av beskaffenhet att påverka jämväl krigsrätternas organisation. Sålunda beräknas Skånska pansarregementets kasernetablissemang i Hässleholm möjligen bliva färdigställt så långt, att regementet kan dit överflyttas från Hälsingborg. Enligt beslut av 1943 års riksdag skall i samband härmed kavalleriet omorganiseras, därvid det tidigare i Hälsingborg förlagda kavalleriregementet skall återuppsättas. Vidare torde den för närvarande provisoriskt till Malmö förlagda Skånska flygflottiljen komma att under budgetåret taga sin definitiva förläggningsort Barkåkra i besittning. Slutligen avses, enligt 1942 års försvarsbeslut, uppsättning av ett nytt förband, Hälsinge flygflottilj, med förläggning till Östansjö invid Söderhamn. I samband med de ändrade förläggningsarna av Skånska pansarregementet och Skånska flygflottiljen böra nämnda förbands krigsrätter utbrytas ur nuvarande gemenskap med krigsrätterna vid Krigsflygskolan resp. Södra skånska infanteriregementet och Skånska luftvärnsskåren samt i stället erhålla gemensam personal, pansarregementets krigsrätt med krigsrätten vid Skånska trängkåren (Hässleholm) och flygflottiljens krigsrätt med krigsrätten vid Krigsflygskolan (Ljungbyhed). Den nuvarande gemenskapen i avseende på krigsdomare för trängkårens, Norra skånska infanteriregementets och Vendes artilleriregementes krigsrätter kommer att kvarstå endast beträffande sistnämnda två krigsrätter. Vid vart och ett av de nytillkommande truppförbanden, kavalleriregementet och Hälsinge flygflottilj, skall jämväl finnas regementskrigsrätt. För regementskrigsrätten i Söderhamn synes böra avses särskilda befattningar såsom krigsdomare, auditör och krigsfiskal, varemot i fråga om kavalleriregementets krigsrätt motsvarande befattningar lämpligen böra förenas med dem vid regementskrigsrätterna vid Krigsflygskolan och, efter dess förläggning till Barkåkra, Skånska flygflottiljen. Enligt de grunder, som vid senaste arvodesregleringen för krigsdomare, auditörer och krigsfiskaler tillämpats, torde till en var av krigsdomaren, auditören och krigsfiskalen vid Skånska pansarregementets och Skånska trängkårens krigsrätter samt till en var av motsvarande befattningshavare vid det nya kavalleriregementets, Krigsflygskolans och Skånska flygflottiljens krigsrätter böra utgå arvoden med resp. 1 800, 3 600 och 1 500 kronor. För krigsdomarna i Norra skånska infanteriregementets och Vendes artilleriregementes samt i Södra skånska infanteriregementets och Skånska luftvärnsskårens krigsrätter torde, efter utbrytningen av Skånska trängkåren resp. Skånska flygflottiljen, arvodena böra sättas till 2 100 resp. 1 800 kronor samt slutligen arvodena för auditören resp. krigsfiskalen vid luftvärnsskårens krigsrätt till 1 680 resp. 660 kronor. Nu nämnda arvoden belöpa sålunda sammanlagt å 20 040 kronor. Då emellertid, med bortseende från det nytillkommande kavalleriregementet, motsvarande arvoden enligt nuvarande krigsrättsindelning uppgå till sammanlagt 17 760 kronor, utgör merkostna-

den allenast 2 280 kronor, varav 1 200 kronor faller å arvodena till krigsdomare, 780 kronor å arvodena till auditörer och 300 kronor å arvodena till krigsfiskaler. Till de föreslagna nya krigsdomar-, auditörs- och krigsfiskalsbefattningarna vid Hälsinge flygflottiljs krigsrätt torde arvodena, med tillämpning av förut angivna grunder, böra fastställas till resp. 720, 1 680 och 660 kronor.

Den av den civila personalen vid krigsrätten vid Västmanlands flygflottilj gjorda framställningen om arvodesförbättring finner jag mig icke kunna biträda. För sysslandet med mål och ärenden från flygvapnets centrala skolor, vilka skolor underställts krigsrätten, utgår nämligen särskild gottgörelse på sätt angives i 12, 27 och 45 §§ instruktionen den 30 juni 1942 (nr 438) för krigsdomare, auditörer och krigsfiskaler. Denna gottgörelse får anses fullt skälig och anpassar sig därjämte på ett smidigt sätt till det arbete som skolornas förläggande under flygflottiljens krigsrätt medför för dess personal.

Till nästkommande års riksdag bör ske en förnyad omprövning av arvodena med ledning av de ytterligare erfarenheter som till dess kunna vinnas.

De ifrågasatta arvodesbeloppen äro att betrakta såsom endast förslagsvis angivna. I enlighet med vad även tidigare ansetts lärer Kungl. Maj:t vid fastställande av nya specialstater (jfr statsliggaren s. 28 ff.) för krigsdomare, auditörer och krigsfiskaler äga att inom ramen för anslaget vidtaga de jämkningar som av organisatoriska eller andra skäl kunna finnas påkallade.

Jag övergår härefter till anslagsberäkningen för nästkommande budgetår.

Den för disponerandet av anslaget till Krigsrätterna: Avlöningar gällande avlöningsstaten är av följande lydelse:

Avlöningsstat.

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:		
a) Arvoden åt krigsdomare, <i>förslagsvis</i>	kronor	70 000
b) Arvoden åt auditörer, <i>förslagsvis</i>	»	148 600
c) Arvoden åt krigsfiskaler, <i>förslagsvis</i>	»	61 800
d) Vikariatsersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	30 000
e) Tillfälliga ersättningar åt civil personal vid regements- och stationskrigsrätterna, <i>förslagsvis</i>	»	3 200
f) Ersättning till personal vid särskilda krigsrätter m. m. <i>förslagsvis</i>	»	50 000
Summa kronor		363 600.

Avlöningsstaten bör alltjämt upptaga de delposter som nu ingå i densamma.

I enlighet med vad förut anförts skulle delposten till arvoden åt krigsdomare uppföras med (70 000 — 1 800 + 1 200 + 720 =) 70 120 kronor, delposten till arvoden åt auditörer med (148 600 + 780 +

1 680 ==) 151 060 kronor och delposten till arvodet å t k r i g s f i s k a l e r med (61 800 + 300 + 660 ==) 62 760 kronor eller i avrundade tal med respektive 70 200 kronor, 151 100 kronor och 62 800 kronor. Vad beträffar delposten till vikariatsersättningar, från vilken bland annat bestredes ersättning som vid partiell ledighet för befattningshavare vid regements- eller stationskrigsrätt tillerkännes vikarien utöver vad den ordinarie tjänsteinnehavaren förklaras skyldig avstå under ledigheten, har densamma, som för innevarande budgetår uppförts med ett från 10 000 kronor till 30 000 kronor förhöjt belopp, alljämt visat sig otillräcklig för sitt ändamål. Sålunda har under budgetåret 1943/44 i vikariatsersättningar utbetalats över 53 800 kronor. Då emellertid, som jag förut anfört, en skärpt prövning av anspråken på partiella ledigheter bör genomföras allteftersom den militära beredskapen lättas, torde vara att förvänta att belastningen å denna post skall avsevärt minskas. Med hänsyn härtill föreslås densamma upptagen med oförändrat belopp, 30 000 kronor. Delposten till tillfälliga ersättningar å t c i v i l p e r s o n a l v i d r e g e m e n t s - o c h s t a t i o n s k r i g s r ä t t e r n a , vilken för innevarande budgetår bestämts till 3 200 kronor, synes, oaktat posten under budgetåret 1943/44 belastats med utgifter för cirka 14 400 kronor, likaledes kunna bibehållas vid sitt nuvarande belopp. Beträffande slutligen delposten å 50 000 kronor till ersättning till personal vid särskilda krigsrätter m. m. har den under samma tid, beroende bland annat på den talrika förekomsten av mål från underställda förband, belastats med utgifter till ett belopp av ej mindre än 210 900 kronor (budgetåret 1942/43 188 400 kronor). Vid en återgång till mera normala förhållanden kommer emellertid frekvensen av dessa mål att avsevärt nedgå. Därtill kommer att det ännu icke kan bedömas, om icke även den under år 1944 ikraftträdde lagen angående behörighet för militär befälhavare att i vissa fall ålägga ersättningsskyldighet kommer att medföra minskad belastning å denna anslagspost. Jag finner därför ej anledning föreslå någon ökning av postens nuvarande belopp.

Anslaget i dess helhet skulle således för budgetåret 1945/46 bestämmas till (70 200 + 151 100 + 62 800 + 30 000 + 3 200 + 50 000 ==) 367 300 kronor.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels fastställa följande avlöningsstat för krigsrätterna att tillämpas under budgetåret 1945/46:

Avlöningsstat.

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:

a) Arvoden å t k r i g s d o m a r e , <i>förslagsvis</i>	kronor	70 200
b) Arvoden å t a u d i t ö r e r , <i>förslagsvis</i>	»	151 100
c) Arvoden å t k r i g s f i s k a l e r , <i>förslagsvis</i>	»	62 800
d) Vikariatsersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	30 000

e) Tillfälliga ersättningar åt civil personal vid regements- och stationskrigsrätterna, <i>förslagsvis</i>	kronor	3 200
f) Ersättning till personal vid särskilda krigsrätter m. m., <i>förslagsvis</i>	»	50 000

Summa kronor 367 300;

dels ock till Krigsrätterna: Avlöningar för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av

kronor 367 300.

2. Krigsrätterna: Omkostnader, *förslagsanslag*.

Från detta anslag bestridas dels resekostnads- och traktamentsersättningar till den civila personalen vid fredskrigsrätterna och dels ersättningar för auditörernas och krigsfiskalernas expenser. För dessa ändamål ha från och med budgetåret 1942/43 beräknats, till det förra ett belopp av 10 000 kronor och till det senare ett belopp av 20 000 kronor.

Före den 1 juli 1942 gällde, att ersättning för expenser tillkom endast auditörerna och allenast med visst för var och en av dem fastställt årligt belopp. Från och med sistnämnda dag äga såväl auditörerna som krigsfiskalerna erhålla full gottgörelse för sina expenskostnader. Därvid har, i enlighet med förslag av de för frågan om revision av avlöningsbestämmelserna för den civila personalen vid krigsdomstolarna tillkallade särskilda utredningsmännen, för auditörerna bibehållits systemet med fasta expensbidrag. Men auditör har därjämte berättigats att, i den mån han visar sig för tjänstens utövning ha fått vidkännas utgifter för renskrivning av konceptprotokoll, verkställande av protokollsutskrifter, papper och kuvert samt interurbana telefonsamtal till belopp överstigande expensbidraget, efter räkning, som skall vara attesterad av krigsdomaren, utfå jämväl det överskjutande beloppet. Krigsfiskalerna äga direkt efter räkning bekomma gottgörelse för sina motsvarande expenskostnader.

I yttrande över utredningen hade statskontoret anfört, att dåvarande system med bestämda årliga expensbidrag alltjämt borde bibehållas. I propositionen nr 269/1942 uttalade min företrädare i ämbetet (s. 37), att han ställde sig tveksam till utredningsmännens förslag men icke ville motsätta sig att en sådan anordning tillämpades under budgetåret 1942/43. I propositionen nr 218/1943 anförde jag (s. 18), att det först efter nämnda budgetårs utgång, sedan räkningar inkommit för hela året, låte sig bedömas, huru den nya ordningen verkat. Med hänsyn härtill ställde även jag mig tveksam, huruvida densamma borde bibehållas, men saknade å andra sidan anledning att då föreslå någon ändring därvidlag.

Budgetredovisningen för budgetåret 1942/43 utvisade att ifrågavarande anslag belastats med utgifter för omkring 33 700 kronor och sålunda överskridits med i runt tal 3 700 kronor. Av utgifterna föllo omkring 19 900 kronor på posten reseersättningar och omkring 13 800 kronor, varav i fasta ex-

pensbidrag 12 400 kronor, på posten expenser. Förstnämnda post hade sålunda överskridits högst väsentligt, medan å sistnämnda post en besparing av omkring 6 200 kronor uppstått. Under budgetåret 1943/44 hava anspråken å anslaget stigit till i runt tal 56 100 kronor, därav 23 100 kronor avförts å posten till reseersättningar och 33 000 kronor å posten till expenser. Med utgångspunkt från belastningssiffrorna för budgetåret 1942/43 anförde jag i propositionen nr 165/1944 (s. 14), att som erfarenheterna under den tid rätten till full ersättning för expenser gällt dittills finge anses ha varit gynn-samma, gällande bestämmelser i ämnet borde bibehållas. Ehuru utgifterna för expenser avsevärt stigit enligt senaste budgetredovisningen, synes mig denna omständighet, som, förutom av den inträdda allmänna prisstegringen, till stor del torde förklaras därav att utgifter som avsett föregående budgetår gäldats först under budgetåret 1943/44, icke giva anledning till meddelande av ändrade bestämmelser i förevarande avseende. Då det torde kunna förväntas, att under nästkommande budgetår de utgifter som skola bestridas från anslaget komma att nedgå, finner jag ej heller skäl föreslå ändring i anslagsposternas nuvarande belopp.

Jag hemställer fördenskull, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Krigsrätterna: Omkostnader* för budgetåret 1945/46
anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 30 000.

Vad föredragande departementschefen under förenämnda punkter hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämna, bifaller Hans Maj:t Konungen samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Thore Wisén.

Krigsrätternas verksamhet

1	2	3	4	5
	Antal sammanträden			
	1941	1942 ¹	1943 ¹	1944 ¹
Krigsrätter vid				
Livregementet till häst	28	31 + 23	96	109
Svea artilleriregemente	64	92 + 3	104 + 1	114 + 4
Svea ingenjörkår	27	25 + 8	26 + 7	17 + 19
Signalregementet	17	22 + 5	28 + 2	11 + 14
Svea livgarde	84	113 + 6	109 + 21	86 + 28
Stockholms örlogsstation	48	62	82 + 1	77 + 1
Stockholms luftvärnsregemente ^a	2	4 + 12	57	53
Roslagens flygflottilj	18	0 + 14	0 + 15	0 + 12
Svea "	7	0 + 18	0 + 20	0 + 13
Vaxholms kustartilleriregemente	54	57 + 3	56	53
Upplands regemente	59	60 + 23	87 + 13	57 + 27
" flygflottilj ^a	—	—	—	1 + 9
Södermanlands pansarregemente (företvarande Södermanlands reg.)	32	46 + 2	52 + 8	33 + 2
Södermanlands flygflottilj ^a	1	0 + 7	0 + 13	0 + 8
Bråvalla flygflottilj ^a	—	—	—	1 + 4
Livgrenadjärregementet	65	52 + 13	50 + 6	53 + 7
Svea trängkår	55	66 + 4	37 + 3	35 + 2
Östgöta luftvärnsregemente	28	20 + 14	31 + 5	32 + 2
" flygflottilj	13	2 + 14	16 + 9	13 + 11
Smålands artilleriregemente	45	4 + 45	4 + 46	5 + 38
Jönköpings-Kalmar regemente	25	14 + 34	19 + 29	17 + 40
Göta ingenjörkår	26	0 + 29	0 + 29	1 + 27
Kronobergs regemente	52	57 + 15	48 + 14	54 + 42
Kalmar flygflottilj ^a	—	—	37 + 4	34 + 15
Gotlands infanteriregemente	52	63 + 17	75 + 17	66 + 17
" artillerikår	49	24 + 37	31 + 7	32 + 20
" kustartillerikår	33	47 + 2	52 + 1	35
Karlskrona örlogsstation	56	60 + 5	62 + 11	56 + 5
" kustartilleriregemente	46	18 + 34	53 + 6	39 + 10
Blekinge flygflottilj ¹⁰	—	—	—	—
Norra skånska infanteriregementet	41	41 + 10	60 + 1	59 + 2
Vendes artilleriregemente	50	42 + 18	34 + 10	27 + 17
Skånska trängkåren	21	31	45	41
Södra skånska infanteriregementet	85	85 + 9	91 + 5	84 + 7
Skånska flygflottiljen ^a	12	30 + 7	0 + 26	0 + 31
" luftvärnskåren ^a	—	—	32 + 10	48 + 7
Skånska pansarregementet (företvarande Skånska kavalleriregementet)	87	94 + 18	108	94 + 4
Krigsflygskolan	9	4 + 10	1 + 7	4 + 4
Hallands regemente	37	34 + 60	35 + 86	33 + 47
" flygflottilj ¹⁰	—	—	—	—

Krigsrätter vid	Antal sammanträden			
	1941	1942 ¹	1943 ¹	1944 ¹
	Göta artilleriregemente	63	73 + 6	65 + 7
» flygflottilj ²	11	0 + 17	3 + 12	11 + 8
Göteborgs luftvärnskår ³	—	—	0 + 35	0 + 15
Älvsborgs kustartilleriregemente ⁷	—	—	52 + 2	51 + 6
Göteborgs örlogsstation ⁸	—	—	10 + 1	53
Älvsborgs regemente	28	12 + 19	20 + 5	15 + 14
Bohusläns regemente	56	65 + 68	81	73 + 1
Skaraborgs flygflottilj ²	7	8 + 6	1 + 10	0 + 15
Skaraborgs pansarregemente (förutvarande Skaraborgs regemente)	20	21 + 3	36 + 2	72
Livregementets husarer	13	13 + 8	10 + 11	11 + 10
Göta trängkår	16	14 + 9	13 + 4	12 + 1
Karlsborgs luftvärnsregemente	9	23 + 2	45 + 7	61
Västgöta flygflottilj	7	0 + 7	7 + 8	3 + 12
Värmlands regemente	33	43 + 10	55 + 1	33 + 8
Bergslagens artilleriregemente ¹¹	—	—	—	0 + 6
Livregementets grenadjärer	59	69 + 12	77 + 15	43 + 24
Västmanlands flygflottilj	13	1 + 14	3 + 18	1 + 14
Hälsinge regemente	41	48 + 3	57 + 1	47 + 2
Dalregementet	18	26 + 29	42 + 10	42 + 11
Sundsvalls luftvärnskår ⁴	—	—	0 + 37	0 + 34
Västernorrlands regemente	40	14 + 21	33 + 17	24 + 10
Norrlands trängkår	24	25 + 13	25 + 3	29 + 3
Jämtlands fältjägarregemente	42	41 + 10	38 + 7	62 + 14
Norrlands artilleriregemente	22	20 + 14	19 + 9	15 + 7
Jämtlands flygflottilj	9	8 + 4	4 + 7	2 + 9
Västerbottens regemente	37	42 + 19	52 + 34	74 + 4
Norrlands dragonregemente	14	0 + 58	0 + 75	31 + 51
Norrbottnens regemente	64	49 + 23	14 + 24	29 + 23
» artillerikår	18	19 + 19	26 + 9	18 + 16
Bodens artilleriregemente ¹⁰	—	30 + 20	38	7 + 21
» ingenjörkår	36	5 + 32	6 + 24	4 + 22
Norrbottnens flygbaskår ⁴	3	14 + 9	5 + 16	9 + 9
Luleå luftvärnskår ⁴	—	—	6 + 21	2 + 16
	2 031	1 983 + 974	2 461 + 865	2 373 + 884

¹ Första talet avser sammanträden varvid förekommit mål eller ärende från underställda

² Andra talet avser mål eller ärenden från underställda förband.

³ Krigsrätten började sin verksamhet 1. 7. 1941.

⁴ » » » » 1. 10. »

⁵ » » » » 1. 11. 1943.

⁶ » » » » 1. 10. 1942.

⁷ » » » » 1. 11. »

⁸ » » » » 1. 10. 1943.

⁹ » » » » 7. 2. 1944.

¹⁰ » » » » 1. 10. »

¹¹ » » » » 1. 4. »

¹² Uppgifter för denna krigsrätt föreligger ej för år 1941.

6		7		8		9		10		11		12		13	
Antal mål och ärenden ^a								Antal yttranden ^a av auditören							
								i disciplinmål						enl. lagen ^b /s 1944 (nr 292)	
1941		1942		1943		1944		1942		1943		1944			
219+ 108	227+ 172	377+ 118	195+ 117	186+ 281	135+ 159	87+ 221	24+ 8	42	80	102+ 10	68+ 7	48	64+ 8	46+ 2	4
—	—	99	53	—	19	20	16	—	—	139+ 154	157+ 72	—	283+ 247	261+ 51	84+ 36
—	—	1+ 22	41+ 89	—	13+ 55	45+ 325	11+ 143	—	—	—	—	—	—	—	—
47+ 10	90+ 11	77+ 42	78+ 15	153+ 25	107+ 32	148+ 25	20	91+ 71	162+ 105	186+ 110	157+ 160	350+ 137	316+ 152	308+ 212	5
24	100+ 8	83+ 1	77	44+ 13	61+ 1	48	12	70+ 19	81+ 122	88+ 102	121+ 140	101	223+ 55	140+ 78	18+ 32
56+ 1	100+ 39	106+ 11	33+ 21	147	92+ 11	64+ 3	—	40+ 2	44+ 37	51+ 33	43+ 5	113	105+ 14	74+ 6	—
41+ 1	95+ 55	149+ 94	73+ 115	112+ 5	71+ 75	73+ 3	10+ 1	23	26	14+ 10	20+ 2	33	36+ 5	38+ 18	2
72+ 26	77+ 69	99+ 117	96+ 44	164+ 120	342+ 203	291+ 154	4	—	—	—	10	—	—	26	6
—	—	—	—	—	—	—	—	148+ 49	186+ 202	289+ 122	207+ 60	120+ 80	168+ 105	121+ 80	8+ 2
49	47+ 1	57+ 3	49+ 6	115	111+ 16	73+ 21	31+ 6	72+ 15	108+ 90	177+ 117	148+ 91	228+ 145	295+ 225	255+ 135	11
31+ 6	70+ 31	104+ 102	89+ 98	162+ 24	207+ 29	165+ 64	27+ 102	—	—	103	97	—	109	116	—
—	—	—	—	—	—	—	—	143+ 23	167+ 21	217+ 65	139+ 32	211+ 35	209+ 73	216+ 52	27+ 16
54+ 29	72+ 38	34+ 90	87+ 59	77+ 16	120+ 85	77+ 14	4+ 10	52+ 81	177+ 167	166+ 108	130+ 108	185+ 114	166+ 13	135+ 66	9
37+ 49	90+ 84	90+ 92	52+ 38	155+ 26	187+ 39	138+ 4	7	39	57+ 4	39+ 12	48+ 1	70+ 5	55+ 31	107	9
83+ 20	75+ 51	120+ 83	82+ 121	242+ 44	425+ 83	165+ 115	26+ 6	56+ 13	103	202	67+ 32	139	137	150+ 31	4
125+ 23	142+ 52	152+ 13	247+ 30	221+ 1	309+ 3	261+ 4	50	67+ 2	50+ 17	69+ 25	47+ 21	53+ 22	93+ 34	69+ 42	5+ 1
—	123+ 37	89+ 3	85+ 6	143+ 52	120	155	12	81+ 9	54+ 3	77+ 5	67+ 3	75	110	78	10
4	24+ 16	41+ 5	36+ 8	74+ 11	80	55+ 4	12	—	—	74+ 3	30+ 2	—	60	77+ 1	2
—	—	74+ 3	30+ 2	—	60	77+ 1	2	4941+ 1723	7243+ 3702	9221+ 4500	7417+ 3755	9351+ 3005	11152+ 4032	10175+ 4219	1 237+ 873

förband, andra talet avser övriga sammanträden.